

Förebyggande av infektionssjukdomar och vaccinationsskydd för vårdpersonal i Stockholms läns landsting

– riktlinjer och informationsunderlag för företagshälsovård och chefer i vården.

Dessa riktlinjer omfattar personal i SLL, personal hos vårdgivare som har avtal med SLL, samt inhyrd personal i dessa verksamheter.

Riktlinjerna utges av Smittskyddsläkaren och är gemensamt framtagna av Smittskydd Stockholm, chefläkare Södersjukhuset, Karolinska Universitetssjukhuset samt Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, HR SLL samt företagshälsovården Feelgood. Dokumentet har föredragits för Central hygienkommitté samt antagits i beredningsgruppen för Central samverkan.

Bakgrund

Som sjukvårdshuvudman har Stockholms läns landsting ett ansvar för att minimera riskerna för att patienter utsätts för smitta när de söker eller får vård. Som arbetsgivare har Stockholms läns landsting även ett ansvar för ”att vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att medarbetare utsätts för ohälsa eller olycksfall”¹ i arbetet.

För att säkerställa att medarbetaren har ett adekvat vaccinskydd när anställningen påbörjas ombeds medarbetaren att fylla i en [hälsodeklaration](#). Hälsodeklarationen ligger bl.a. till grund för arbetsgivarens bedömning över vilka vaccin som är ändamålsenliga att komplettera med beroende på arbetsuppgifter och arbetsplats, dessa vaccinationer skall då erbjudas medarbetaren.

Dessa riktlinjer utgår från följande grundförutsättningar:

1. När det gäller grupper som utsätts för risk inom sitt arbete ska varje arbetsgivare göra en bedömning av vilka risker som finns på arbetsplatsen. Om bedömningen visar att medicinska förebyggande åtgärder – t. ex. vaccination – behövs, ska arbetsgivaren erbjuda och bekosta sådana enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om mikrobiologiska arbetsmiljörisker – smitta, toxinpåverkan, överkänslighet (AFS 2005:1)
2. All vårdpersonal samt annan personal som arbetar patientnära ska känna till sitt eget immunitets-/vaccinationsstatus
3. Kostnaden för vaccinationen ska täckas av arbetsgivaren.

Vaccinationsrekommendationer givna i syfte att förebygga smitta inom vården

Säsongsinfluensa

Vaccination mot den årliga säsongsinfluensan ska erbjudas till all vårdpersonal, men särskilt de som arbetar inom slutenvård, på akutmottagningar, inom intensivvården samt med immunsupprimerade patienter generellt. En kompletterande och avgörande insats för att förhindra nosokomial spridning är att uppmuntra personal att de stannar hemma från arbetet i samband med förkylning och hosta. Inaktiverat vaccin. En dos årligen som ges i tid inför förväntad influensastart.

Mässling

Vaccination ska erbjudas till alla som arbetar inom vården, även de som inte har vårduppgifter, som inte är säkert immuna (har haft mässling eller fått två doser). Vaccinet inkluderar skydd mot även röda hund och påssjuka. Levande vaccin. Två doser med minst fyra veckors mellanrum. Se separata riktlinjer från Smittskyddsläkaren. ²

Hepatit B

Grundvaccination rekommenderas till all vårdpersonal. Inaktiverat vaccin. Totalt tre doser.

Vattkoppor

Vaccination ska erbjudas till vårdpersonal inom mödra-, förlossnings- och neonatalvård samt, i vissa fall, de som vårdar immunsupprimerade patienter. Detta gäller de som ej genomgått sjukdomen. Även vårdpersonal inom övrig barnsjukvård och på akutmottagningen samt primärvården bör vara immuna. Vid tveksamhet bör immunitet kontrolleras serologiskt. Levande vaccin som ges i två doser med minst sex veckors mellanrum.

Difteri

Vårdpersonal inom öron-näsa hals-, infektions- och anestesivård bör erbjudas komplettering av sitt difteriskydd. Vaccination mot difteri ingår i det allmänna svenska vaccinationsprogrammet. Folkhälsomyndigheten rekommenderar vuxna en påfyllnadsdos (vaccinet finns bara i kombination med tetanus) var 20:e år. ³ Inaktiverat vaccin.

Tuberkulos

Vaccination rekommenderas ej till vårdpersonal i Sverige. Nya rekommendationer kom 2017 från Folkhälsomyndigheten.⁴ Vaccination av vårdpersonal i Sverige bedöms inte längre vara indicerad. Detta gäller även de som vårdar patienter med tuberkulos, de som arbetar på laboratorium med diagnostik av tuberkulos, samt de som arbetar på obduktionsavdelning. Inför arbete i utsatta miljöer utomlands där adekvat skyddsutrustning (t. ex. andningsskydd) saknas bör vaccination övervägas. Vaccinationskyddet är tveksamt. Personlig skyddsutrustning är den viktigaste barriären mot smittsam lungtuberkulos. Det generellt viktigaste skyddet mot smitta inom vården är tidig diagnos av lungtuberkulos.

Kikhosta

Vaccination rekommenderas ej specifikt till vårdpersonal. Den enskilt viktigaste smittskyddsåtgärden för att förhindra spridning av kikhosta från vårdpersonal till spädbarn är att personal inom förlossning och pediatrik ska undvika patientnära arbete vid förkylningssymptom. Provtagning för kikhosta bör ske på liberala indikationer när personen söker vård. Vid misstanke, redan innan diagnosen är laboratorieverifierad, ska den anställde inte delta i patientnära vård och smittskyddsläkaren kontaktas avseende bedömning angående profylax till spädbarn.

Meningokocksjukdom

Ingen specifik risk eller rekommendation för vårdpersonal. Antibiotikaprofylax kan vara aktuellt som postexpositionsprofylax efter nära kontakt med luftvägssekret hos patient med meningokocksjukdom till exempel efter intubation, hjärt-lungräddning eller bronkoskopi. Följ riktlinjer från infektionsjour i förekommande fall.

Tetanus, polio, hepatit A

Ingen specifik risk eller rekommendation för vårdpersonal.

Fotnoter

¹ Arbetsmiljölagen (SFS 1977:1160) kap 3 2§

² www.vardgivarguiden.se/behandlingsstod/smittskydd/amnesomraden/vaccination/massling/

³ www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/vaccinationer/rekommendationer-for-vaccination/dt-vuxna/

⁴ www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/r/rekommendationer-for-preventiva-insatser-mot-tuberkulos-halsokontroll-smittsparning-och-vaccination/

Andra länkar

www.vardgivarguiden.se/kunskapsstod/smittskydd/amnesomraden/vaccination/

www.janusinfo.se/Behandling/Expertradsutlatanden/Vaccinationer/?amp:epslanguage=sv%22%3eVaccinationer%3c/a%3e